

Izjava Odbora za zdravstvenu sigurnost / sustava ranog upozorenja i odgovora o naputku povezanom s putovanjem s obzirom na zarazu virusom MERS-CoV

6. srpnja 2015.

Bliskoistočni respiratorni sindrom (MERS) nova je zarazna bolest koja je prvi put zabilježena u rujnu 2012. u Saudijskoj Arabiji. Uzrokovan je koronavirusom MERS (MERS-CoV) koji prije svega pogađa dišni sustav, no u težim slučajevima može zahvatiti mnoge organske sustave. Od 2012. zabilježeno je približno 1400 slučajeva MERS-a u 26 država. Većina slučajeva zabilježena je na području Bliskog istoka, od kojih samo Saudijska Arabija ima više od 1000. Potvrđeni slučajevi zabilježeni su u sedam europskih država te su svi izravno ili neizravno povezani s Bliskim istokom.

Do najvećeg širenja bolesti izvan područja Bliskog istoka došlo je u Južnoj Koreji, gdje se od osobe koja se vratila s putovanja Arapskim poluotokom zarazilo više skupina osoba u krugu bolnice, što je ukupno činilo dvjestotinjak slučajeva. Bolest se u Južnoj Koreji uglavnom širila bolničkim infekcijama i prijenosom na obiteljske skrbnike. Prvi uvezeni slučaj zabilježen je 20. svibnja 2015., a širenje epidemije doseglo je vrhunac tijekom prvog tjedna u lipnju. Širenje je gotovo suzbijeno, no još se ne može isključiti mogućnost otkrivanja novih slučajeva.

Sve više dokaza upućuje na to da je jednogrba deva vrsta domaćin virusa MERS-CoV i da prijenos zoonoza s deva ima važnu ulogu u epidemiologiji na Bliskom istoku. Međutim zoonotske infekcije uglavnom su rijetke te su gotovo svi slučajevi zaraze ljudi na Bliskom istoku i drugdje rezultat prijenosa bliskim kontaktom s bolesnim osobama, do kojeg većinom dolazi u okviru pružanja zdravstvene skrbi. Još nije u potpunosti razjašnjeno kako se virus širi, no kapljični prijenos i medicinski postupci pri kojima se oslobađa aerosol u tome imaju važnu ulogu.

U nastavku je naveden sažetak tehničkih smjernica upućenih nacionalnim kontaktnim točkama u državama članicama te bi ga se trebalo revidirati u skladu s razvojem epidemije MERS-a.

Na temelju trenutačno dostupnih informacija smatra se da je rizik od zaraze virusom MERS-CoV za osobe koje putuju u države pogođene MERS-om nizak.

Južna Koreja

Rizik za putnike koji su boravili u Južnoj Koreji smatra se vrlo niskim osim ako su bili u kontaktu sa zdravstvenim ustanovama, osobito u područjima pogođenima zarazom. I rizik za sudionike Ljetne univerzijade 2015. (studentske Olimpijske igre) koje su se održale od 3. do 14. srpnja u Gwangjuu smatra se vrlo niskim jer na mjestima održavanja igara nije zabilježen ni jedan slučaj MERS-a.

Arapski poluotok

Rizik za putnike koji su bili na Arapskom poluotoku, pogotovo u Saudijskoj Arabiji, smatra se niskim te je povezan sa zdravstvenim ustanovama ili kontaktom sa živim devama i proizvodima od deva. Procjenjuje se da je na Arapskom poluotoku rizik veći nego u Južnoj Koreji zbog velikog broja bolničkih infekcija zabilježenih u Saudijskoj Arabiji, stalnog prijenosa bolesti u okviru pružanja zdravstvene skrbi tijekom razdoblja dužeg od dvije godine, sumnje na to da se zaraza širi zajednicom na neutvrđene načine te rizika koji proizlazi iz kontakta s devama i proizvodima od deva.

U skladu s najnovijim [savjetima Svjetske zdravstvene organizacije](#) države ne bi smjele uvoditi ograničenja putovanja i trgovine povezana s virusom MERS-CoV. No građane EU-a koji putuju u države u kojima nije suzbijena zaraza virusom MERS-CoV trebalo bi obavijestiti o njezinu širenju na tim područjima, podsjetiti na važnost dobre higijene ruku i hrane te upozoriti na to da izbjegavaju kontakt s bolesnim osobama. Osim toga, putnici na Arapskom poluotoku trebali bi izbjegavati bliski kontakt s devama, posjete farmama i konzumaciju nepasteriziranog devina mlijeka, urina ili nedovoljno obrađenog mesa.

Osobe s postojećim zdravstvenim tegobama sklonije su razvoju težih oblika bolesti ako se izlože virusu MERS-CoV. Sljedeće su osobe podložnije težem obliku zaraze virusom MERS-CoV te ih je stoga osobito važno obavijestiti o rizicima:

- starije osobe
- osobe koje pate od kroničnih bolesti, uključujući bolesti srca, bolesti bubrega, bolesti dišnog sustava, poremećaje živčanog sustava i dijabetes
- osobe koje pate od urođenog ili stečenog nedostatka imuniteta
- trudnice.

Hodočanicima koji polaze na veliki i mali hadž, a imaju postojeće zdravstvene tegobe, trebalo bi se preporučiti da se obrate pružatelju zdravstvene skrbi kako bi utvrdili rizik prije nego što odluče krenuti na putovanje.

Putnicima s postojećim zdravstvenim tegobama trebalo bi se preporučiti da pronađu pouzdanu zdravstvenu ustanovu prije polaska na put za slučaj da im tijekom putovanja bude potrebna hitna zdravstvena skrb. Putnici kojima zatreba zdravstvena skrb trebali bi smanjiti kontakt s drugim bolesnim osobama u ustanovi.

Putnicima koji se vraćaju iz svih zemalja pogođenih MERS-om države bi trebale savjetovati da, ako u razdoblju od dva tjedna nakon povratka dobiju bolest dišnog sustava popraćenu vrućicom i kašljem, potraže liječničku pomoć i pružatelju zdravstvene skrbi napomenu kamo su nedavno putovali.

Odbor za zdravstvenu sigurnost redovito će pratiti dokaze i razvoj situacije i u skladu s tim revidirati ovu izjavu.